

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα

Τυποποιημένα πρωτόκολλα παρακολούθησης (monitoring) των πληθυσμών τριών ειδών γυπών (Όρνιο, Γυπαετός, Μαυρόγυπας) στην Ελλάδα
Παραδοτέο Δράσης C.1

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
Ιούνιος 2022

Με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος LIFE
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Έκδοση	Ημερομηνία	Σημειώσεις - τροποποιήσεις
1	Ιούνιος 2022	1 ^η έκδοση

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Βαβύλης Δ., Καλτσής Α. (2022). Τυποποιημένα πρωτόκολλα παρακολούθησης (monitoring) των πληθυσμών των τριών ειδών γυπών (Όρνιο, Γυπαετός, Μαυρόγυπας) στην Ελλάδα. Έργο LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE16 IPE/GR/000002). Παραδοτέο Δράσης C.1. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα, 48 σελ.

Suggested citation:

Vavylis D., Kaltsis A. 2022. Standard population monitoring protocols for three vulture species (Griffon, Cinereous, Bearded Vulture) in Greece. LIFE-IP 4 NATURA: Integrated actions for the conservation and management of Natura 2000 sites, species, habitats and ecosystems in Greece (LIFE16 IPE/GR/000002). Deliverable of Action C.1. Hellenic Ornithological Society, Athens 48 pages

Υπεύθυνος εταίρος της δράσης: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Στη δράση συμμετέχουν οι ομάδες έργου των εταίρων:

- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία - Υπεύθυνος εταίρος για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας Γυπαετό, Όρνιο και Μαυρόγυπα
- Πράσινο Ταμείο

Η παρούσα έκδοση εκφράζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών της. Ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα.

Εδώ Ζούμε
Natura 2000

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η καταγραφή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πληθυσμιακών παραμέτρων των ειδών αποτελεί αναπόδευκτη απαραίτητη προϋπόθεση για να προσδιοριστεί το καθεστώς διατήρησης των ειδών αυτών και να αποφασιστεί αν και ποιες δράσεις διατήρησης απαιτούνται και να εξειδικευτούν οι διαχειριστικές κατευθύνσεις. Καθώς η εκτίμηση του καθεστώτος διατήρησης των ειδών λαμβάνει χώρα σε εθνικό επίπεδο, όπως και, εφόσον οι αντικειμενικές συνθήκες το επιτρέπουν, ο σχεδιασμός των προτεραιοτήτων διατήρησης και διαχείρισης, είναι πρωταρχικής σημασίας η καταγραφή και παρακολούθηση των πληθυσμιακών παραμέτρων ενός είδους να γίνεται με ενιαίο και συστηματικό τρόπο σε όλη την επικράτεια, έτσι ώστε τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους επιμέρους πληθυσμούς να είναι ομοιόμορφα και άμεσα συγκρίσιμα. Στο πλαίσιο αυτό, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη πτηνών προβλέπει την παραγωγή ενιαίων πρωτόκολλων καταγραφής και παρακολούθησης για το Όρνιο, τον Γυπαετό και τον Μαυρόγυπα. Τα πρωτόκολλα παρακολούθησης, βέβαια, δεν σχεδιάζονται από το μηδέν, αλλά η διαμόρφωσή τους βασίζεται στην ήδη συσσωρευμένη εμπειρία από τα υφιστάμενα προγράμματα παρακολούθησης που υλοποιούνται στις αναπαραγωγικές περιοχές των ειδών αυτών (στη Δαδιά για τον Μαυρόγυπα, στην Κρήτη για τον Γυπαετό κ.ο.κ.). Παράλληλα, για την παραγωγή των πρωτόκολλων συναξιολογήθηκαν και στοιχεία από τα προγράμματα παρακολούθησης των ειδών αυτών στα Βαλκάνια και την υπόλοιπη Ευρώπη.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται αρχικά και συνοπτικά βασικά στοιχεία βιολογίας και οικολογίας των τριών πτωματοφάγων ειδών, που θα διευκολύνουν ακόμα και όσους ερευνητές πεδίου δεν έχουν ασχοληθεί ιδιαίτερα με τα συγκεκριμένα είδη να εξοικειωθούν με την παρουσία τους στο πεδίο. Στη συνέχεια, και καθώς τα πρωτόκολλα παρακολούθησης εστιάζουν κυρίως στην αναπαραγωγική διαδικασία των τριών ειδών, ακολουθεί η περιγραφή των βασικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν τη διαδικασία και αποτελούν τις ενδείξεις των επιμέρους φάσεων (γαμήλιες πτήσεις, σύζευξη, κατασκευή φωλιάς, επώαση, φροντίδα νεοσσού). Στο τέλος παρατίθενται τα τυποποιημένα πρωτόκολλα, στα οποία καταχωρούνται όλες οι πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τον προσδιορισμό των βασικών πληθυσμιακών παραμέτρων. Τέλος, ειδικά για το Όρνιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία καταγραφής των πουλιών στις κούρνιες (κατά την προαναπαραγωγική περίοδο), η οποία επιτρέπει την αδρή εκτίμηση του συνολικού αριθμού ατόμων συνολικά του Βαλκανικού πληθυσμού, μιας και αυτή η καταγραφή γίνεται συντονισμένα στις Βαλκανικές χώρες, ενώ δίνονται κατευθύνσεις για την ενδεδειγμένη διαδικασία έρευνας και εντοπισμού πιθανών νέων θέσεων αναπαραγωγής.

SUMMARY

Recording, monitoring and evaluating population parameters of species consists an essential requirement in order that conservation status of these species is determined and management priorities are set. As conservation status evaluation of a species takes place in national level, as well as planning of conservation and management actions, it is particularly significant that population monitoring of a species is conducted in a common and systematic way, so that the results deriving from individual populations are uniform and directly comparable. In this framework, the National Action Plan for three vulture species foresees the production of common monitoring protocols for each species (Griffon, Bearded and Cinereous Vulture). These protocols, of course, are not designed from scratch, but they are based in the already accumulated experience from the already long before established monitoring projects taking place in the breeding areas of these species (in Dadia forest for Cinereous Vulture, in Crete for Bearded Vulture and so on). At the same time, features and information from monitoring schemes taking place in the Balkans and the rest of Europe were also utilized for the production of the protocols.

In the present report, basic information on the biology and ecology of the three scavenger species is briefly presented at first, which will help even researchers that have not particularly dealt with the monitoring of these three species to get familiar with them. Afterwards, and since monitoring protocols primarily focus on the breeding process of the species, the description of basic features characterizing breeding activity and consisting indicators of the individual phases (nuptial flights, coupling, nest construction, incubation, chick nursing) follows. Finally, the standard monitoring protocols, in which all necessary information for determining main population parameters is recorded, are provided. Particularly for Griffon Vulture, the methodology of monitoring at roosting sites (taking place in the pre-breeding period), which allows a rough estimation of the total number of Balkan population individuals (since this census takes place jointly in the Balkan countries) is also presented.

